

Kazalište.hr

PUTOVANJE DJETINJOM MAŠTOM DO MJESECA

Gradsko kazalište lutaka, Split: *Krava na Mjesecu* (prema motivima istoimenoga animiranog filma Dušana Vukotića), red. Jure Radnić

Zadnja ovosezonska premijera Gradskoga kazališta lutaka Split okrunjena je atraktivnom predstavom *Krava na Mjesecu* u režiji Jure Radnića, čijim je čudesno bajkovitim *Dankovim srcem* okončana i prošlogodišnja kazališna sezona. Kultni animirani film Dušana Vukotića, snimljen davne 1959., oživio je pred splitskom publikom u maniri čaplinovsko-klaunovska igrokaza, s vrlo primamljivim vizualnim identitetom i razigranom glazbenom podlogom. Scensku uvertiru o snazi i djelotvornosti dječje mašte otvara četvero Mjesečara odjevenih u, oku primamljive, zeleno-žute kostime s naglašenim komičnim elementima, spremni zaokupiti pozornost gledališta neverbalnom komunikacijom – vagabundskim gegovima, plesom i izražajnom mimikom lica.

Andrea Majica, Milena Blažanović, Branimir Rakić, a posebice Ivan Medić, vještīm tjelesnim ekspresijama kao da nagovještaju sadržaj koji će se u hodu sklapati, kontinuirano izazivajući male i velike gledatelje znakovnim porukama. Semiotički impostirane i kostimografija i scenografija *računaju* s bojama koje lako osvajaju dječje vidno polje suptilno bojeći i razigrani dječji duh: roskaste nijanse udružene sa zelenim, plavim i žutim nijansama savršeno opisuju unutarnji svijet kojim kraljuje jedan od najvećih darova djetinjstva – mašta, koja, reklo bi se kolokvijalno, može svašta. Sonja Obradović i Marina Mesar uistinu su pomno i znalački zaokružile prvu komunikativnu nit s *promatračima* predstave, oko koje se majstorski isplela i

glazbena matrica Tvrtka Hopeka (čiji će se finale s razdraganom i rasplesanom publikom još dugo pamtiti).

Da bez dobra zapleta nema primamljive priče, vrijedi kao prokušano i u kazališnim gabaritima, stoga se za transponiranje animirana sadržaja u scenski, svojski i prepoznatljivo potrudio Jure Radnić, vodeći dvoje glavnih glumaca u smionu neverbalnu pustolovinu, iz koje će se savršeno kondicioniranim tjelesnim pokretima raskriliti tako *rječite* i karakteristične pojave tipične za dječje sazrijevanje i prve socijalizacije. Dramska srž *Krave na Mjesecu* ne počiva na kakvu nepremostivu sukobu dviju stvarnosti, priča je to mnogih zaigranih djevojčica i pomalo ljubomornih dječaka u najizazovnijem razdoblju njihova života, praćena otkrivanjem potencijala i emocionalne inteligencije, ali i sveprisutnoga nadmetanja.

Justina Vojaković-Fingler maestralno je oživjela lik djevojčice Branke fon Branke, pravoga ženskog vunderkinda zagledana u koncept svemira i u istraživanje novih svjetova. Simpatičnu i vrckavu pojavu male *znanstvenice* upotpunjuje auditivna *slika* njezine zaposlenosti: okolo nje stalno stružu neumorne pile koje presijecaju drvene klade potrebne za izradu rakete. No i Mjesečari postaju uskoro svjedocima rušenja jedne ideje iza kojeg stoji pojava vragolasta i nestašna dječaka, pretjerano zaigrana u želji da napakosti Brankinu genijalnu umu.

Stipe Gugić autentično je na scenu donio lik emocionalno nezrela i naivna dječaka čiji su *totemi* nogometna lopta i mangupska šilterica. U tom sudaru svjetova kristaliziraju se Darkov ponižavajući smijeh zbog neuspjela lansiranja rakete i Brankine vrele suze, praćene tugom, ali i bijesom. Facijalna izražajnost dvoje glavnih aktera na sceni uvjerljivo predočava situacije kompetitivnosti i uvrijeđenosti koje neminovno osjeti svako dijete u jednom trenutku svoga

života. U tome smislu može se reći kako predstava ne igra samo na kartu osobnog idealizma nego edukativno razmatra modele pobjeđivanja dječje melankolije i izgubljenosti zbog prvih neuspjeha u životu.

I dok Mjesečari sugestivnim govorom tijela autentično *oplakuju* Brankinu trenutnu smrt, tj. emotivnu zaleđenost, vrhunac zapleta pretače se u neočekivani obrat za koji, moglo bi se reći, važi *deviza*: pamti pa vrati, ali na konstruktivan način. Takva nevina lukavost rađa se samo u dječjim dušama i nerijetko poluča veseljem i dobro izučenom lekcijom. S drugim pokušajem *lansiranja rakete* logika odnosa napadač – žrtva okreće se u suprotnu smjeru. Kad svi u mašti završe na Mjesecu u bestežinskom stanju (što je maestralno dočarano usporenim pokretima cijeloga glumačkog ansambla, *zvjezdanim* osvjetljenjem i upečatljivom scenografijom izvanzemaljskog prostora), arogantni astronaut Darko kapitulira zbog svoga duboko skrivenoga straha čak i pred jednom domaćom životinjom kao što je krava.

Iako je ovaj dio predstave krupan zalogaj za najmlađe koji svijet ustrojavaju uzročno-posljedično, a ne simbolički, zrelija dječja populacija sa smijehom prati *kažnjavanje* protivnika i konačno *poravnavanje računa*. Dio tjelesne ekspresije koji naročito dominira u obratu, upečatljiv je rad ruku vidljiv u liku mudre Branke, sada u obliku svemirska bića neobično dugih i zastrašujuće lelujavih crnih ticala pred kojima nestašni deran zamire od straha do vrhunca svoje emotivne zaleđenosti. Osjećajna krivulja, međutim, kao što to i iskonski biva u dječjem srcu, smiruje se u točki opraštanja i želje za izgradnjom nova svijeta čije će utvrde počivati na uvažavanju, ljubavi i zdravoj kompetitivnosti. Redateljski efektno zaokružena kao buđenje iz kakve noćne more, *Krava na Mjesecu* parodijski pripovijeda i odraslima što biva s onima koji pokušavaju opstruirati sreću tuđe misije ni ne razmišljajući kako će i sami jednom možda biti dionikom toga svijeta, ali u gubitničkoj ulozi.

Ipak, iznad svega je apostrofirana blagodat djetinjstva kao oaze u kojoj je moguće sve žedne napojiti i sve gladne nahraniti (konac predstave u znaku je vesela zajedništva, sloge i zagrljaja) nasuprot zakučastu svijetu odraslih nalik labirintu iz kojega se teško krči put do konačna oslobođenja.

Bezazlena dječja mašta kao kontrapunkt stvarnom *matrixu* suvremena svijeta, koji vodi k indoktrinaciji i kontroli pojedinca, izazovna je produkt-ideja *Krave na Mjesecu*, egzemplarne predstave „pokreta, zvuka i stvorene slike“ kojom glumački ansambl GKL-a, vođen sigurnom redateljskom palicom Jure Radnića, a oplemenjen kreativnim kostimografsko-scenografskim i glazbenim rješenjima, osvaja najviše tronove neverbalna kazališnog umijeća.

© Vesna Aralica, KAZALIŠTE.hr, 15. srpnja 2025.

Scenografija: Marina Mesar OKO
Kostimografija: Sonja Obradović
Skladatelj: Tvrtko Hopek
Oblikovanje tona: Franko Perić
Oblikovanje svjetla: Lucijan Roki

Igraju: Justina Vojaković-Fingler, Stipe Gugić, Andrea Majica, Milena Blažanović, Branimir Rakić i Ivan Medić